VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży** (nr 3)
- **Komisji Spraw Zagranicznych** (nr 4)

z dnia 15 grudnia 2015 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 3)

Komisji Spraw Zagranicznych (nr 4)

15 grudnia 2015 r.

Komisje: Edukacji Nauki i Młodzieży oraz Spraw Zagranicznych, obradujące pod przewodnictwem posła **Rafała Grupińskiego (PO)**, przewodniczącego Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, rozpatrzyły:

– poselski projekt ustawy o Instytucie Zachodnim im. Zygmunta Wojciechowskiego (druk nr 49).

W posiedzeniu udział wzięli: **Aleksander Bobko** sekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz ze współpracownikami, **Michał Nowosielski** dyrektor Instytutu Zachodniego – Instytutu Naukowo-Badawczego im. Zygmunta Wojciechowskiego w Poznaniu.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Łukasz Andrzejczyk**, **Piotr Babiński**, **Artur Kucharski**, **Ewa Muszyńska** i **Elżbieta Wojciechowska** – z sekretariatów Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Robert Durlik** i **Maria Iwaszkiewicz** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Otwieram wspólne posiedzenie Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Komisji Spraw Zagranicznych. Stwierdzam kworum. Witam posła wnioskodawcę pana Tadeusza Dziubę.

Informuję, że Sejm na czwartym posiedzeniu w dniu 10 grudnia br. skierował do Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz do Komisji Spraw Zagranicznych w celu rozpatrzenia poselski projekt ustawy o Instytucie Zachodnim im. Zygmunta Wojciechowskiego (druk nr 49). Porządek dzienny obejmuje rozpatrzenie na wspólnym posiedzeniu Komisji projektu z druku nr 49.

Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisje przyjęły porządek obrad bez uwag.

Przystępujemy do rozpatrzenia projektu ustawy o Instytucie Zachodnim im. Zygmunta Wojciechowskiego z druku nr 49. Czy poseł wnioskodawca chce zabrać głos?

Poseł Tadeusz Dziuba (PiS) – spoza składu Komisji:

Panie i panowie przewodniczący, szanowni państwo, przepraszam za spóźnienie. Tak się złożyło, że równolegle trwa posiedzenie Komisji Zdrowia, na którym byłem posłem referentem projektu ustawy. Musiałem wyjść z tamtego posiedzenia. Przepraszam bardzo za spóźnienie.

Jeśli państwo pozwolą, krótko przypomnę sens projekt ustawy, nad którym mamy dziś procedować. Istotą ustawy jest dokonanie likwidacji obecnie istniejącego Instytutu Zachodniego w Poznaniu, który od kilku lat działa pod rządami ustawy o instytutach badawczych. W to miejsce i na zasobach dziś istniejącego Instytutu zamierzamy powołać nową jednostkę, placówkę niemcoznawczą o nazwie Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego. Będzie to jedyna wyodrębniona placówka niemcoznawcza. Dla porównania przypomnę, że nasz największy sąsiad zachodni – Niemcy, z którym łączą nas rozliczne więzi gospodarcze, społeczne i polityczne, zapewne najbardziej wpływowe państwo w Europie, w szczególności w Unii Europejskiej, dysponuje kilkoma placówkami polonoznawczymi i profesjonalnie monitoruje to wszystko, co dzieje się w relacjach niemiecko-polskich i w związku z nimi. W interesie państwa polskiego jest utworzenie takiej wyodrębnionej, profesjonalnej placówki niemcoznawczej. Zakres zadań nowej jednostki

został określony w projekcie ustawy, podobnie jak to uczyniono względem Ośrodka Studiów Wschodnich. Projekt ustawy zawiera wiele podobnych postanowień, jak ustawa o Ośrodku Studiów Wschodnich im. Marka Karpia, którą uchwalono w 2011 r. Jeśli to wystarczy za wprowadzenie, to zakończyłbym swoją wstępną wypowiedź.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Chciałbym powitać dyrektora Instytutu Zachodniego pana Michała Nowosielskiego. Serdecznie witamy.

Zanim przejdziemy do rozpatrzenia szczegółowego projektu ustawy, mam pytanie, czy są głosy w dyskusji ogólnej, czy możemy przejść do rozpatrywania ustawy? Nie ma zgłoszeń, zatem przystępujemy do rozpatrzenia projektu ustawy.

Czy są uwagi do tytułu ustawy? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisje przyjęły tytuł ustawy.

Czy są uwagi do art. 1? Bardzo proszę Biuro Legislacyjne o zgłaszanie ewentualnych poprawek. Rozumiem, że nie ma uwag do art. 1. Stwierdzam, że Komisje przyjęły art. 1 bez poprawek.

Art. 2, w którym określone są zadania instytutu. Bardzo proszę. Proszę o przedstawianie się.

Poseł Adam Szłapka (N):

Adam Szłapka – klub Nowoczesna. Podczas pierwszego czytania przedstawiałem stanowisko klubu Nowoczesna. Zgadzamy się co do kierunku ustawy. Uważamy, że instytucje rządowe powinny mieć zabezpieczenie analityczno-merytoryczne w procesie podejmowania decyzji. Przykład Ośrodka Studiów Wschodnich, na który powołuje się wnioskodawca, jest trafny. Ośrodek spełnia swoją rolę i dobrze bada cały obszar byłego Związku Radzieckiego oraz Europy Środkowej.

Uważamy, że trzeba dać Instytutowi Zachodniemu szansę na rozwój, aby mógł objąć swoim zakresem zainteresowań szerszy obszar. Jeśli chcemy, żeby Polska odgrywała wiodącą rolę w procesach decyzyjnych Unii Europejskiej, powinniśmy być wyposażeni w instytut, który bada polityki i instytucje europejskie, a także analizuje sytuację w poszczególnych państwach członkowskich UE. Instytut Zachodni jest wyposażony w kadrę badaczy niemcoznawczych i na razie skupi się zapewne na tym graczu w polityce europejskiej. Uważamy, że docelowo należy wprowadzić możliwość, aby Instytut Zachodni zajął się nie tylko Niemcami, ale Unią Europejską, jej instytucjami i państwami członkowskimi.

Dlatego proponujemy poprawki. Ich wprowadzenie będzie musiało wiązać się na kolejnych etapach rozwoju ze zmianą finansowania. Przechodzę do konkretnych poprawek. Chcielibyśmy zmienić trzy punkty w art. 2. Proponujemy, aby w art. 2, w ust. 1 pkt 1a otrzymał brzmienie: „stosunków między Polską a członkami Unii Europejskiej, w szczególności stosunków polsko-niemieckich”. Pkt 1b otrzymałby brzmienie: „przemian politycznych, gospodarczych, społecznych i kulturowych w państwach europejskich, w szczególności w Niemczech”. Po pkt 1e proponujemy dodać pkt 1f w brzmieniu: „funkcjonowania Unii Europejskiej i jej instytucji, porządku prawnego, polityk i procesów integracji”. Instytut Zachodni miałby wówczas szansę być wiodącą placówką zajmującą się szerszym spektrum spraw niż tylko badania niemcoznawcze. Stałby się bliźniaczą instytucją Ośrodka Studiów Wschodnich. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Wydaje się, że są to poprawki, które w istotnym stopniu zmieniają charakter Instytutu Zachodniego, przekształcając go w instytut europejski. To wymaga dyskusji, tym bardziej że mamy wyraźnie powiedziane, iż Instytut zajmuje się badaniem roli Europy w stosunkach międzynarodowych w zakresie bezpieczeństwa i ładu wewnętrznego w Europie. Ten podpunkt realizuje pański zamysł, ale pana propozycja zmierza jeszcze dalej.

Zanim przejdziemy do kolejnych propozycji poprawek do art. 2, pozwolicie państwo, że poproszę dyrektora Instytutu Zachodniego o jego uwagi do zgłoszonej poprawki. Ona jest konstytutywna dla projektu ustawy.

Dyrektor Instytutu Zachodniego – Instytutu Naukowo-Badawczego im. Zygmunta Wojciechowskiego w Poznaniu Michał Nowosielski:

Dziękuję bardzo. Rozmawialiśmy wcześniej na ten temat z panem posłem. Nie ukrywałem swojego stanowiska, które nie jest negatywne, ale nie jest też pozytywne. Poprawka rzeczywiście idzie bardzo daleko i w istotnym stopniu zmieniałaby przedmiot badań Instytutu. Pomijam kwestię zmian tożsamościowych, które dla Instytutu również są istotne, bo to jest 70 lat tradycji badań nad Niemcami, ale też i nad Unią Europejską. Instytut w swoim czasie prowadził bowiem pionierskie badania w tym obszarze.

Przede wszystkim wymagałoby to znacznego zwiększenia samego Instytutu. Trzeba wyobrazić sobie, że mówimy o każdym kraju członkowskim. Każdy kraj członkowski posługuje się innym językiem, to znaczy, że musimy mieć co najmniej po dwóch ekspertów na każdy kraj. Wiązałoby się to także ze znacznym zwiększeniem kosztów. Obawiam się, że wówczas nasz budżet musiałby nie tylko zbliżyć się do budżetu OSW czy PISM (ok. 9 mln zł), ale nawet go przewyższyć. Innymi słowy, gdyby taki punkt miał się znaleźć w ustawie, musielibyśmy dyskutować szerzej nad zmianą finansowania.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję. Pan poseł wnioskodawca.

Poseł Tadeusz Dziuba (PiS) – spoza składu Komisji:

Podzielam opinię pana przewodniczącego, że proponowana poprawka w istotny sposób zmienia projektowany kształt nowej jednostki. Projekt ustawy przedkładamy po to, by stworzyć placówkę niemcoznawczą. Nie oznacza to, że kontekstowo przyszła placówka nie będzie zajmowała się kwestiami europejskimi. Jej podstawowy profil będzie jednak niemcoznawczy. Odpowiadając na pytania podczas pierwszego czytania, mówiłem, że to wynika z natury rzeczy. Świat społeczny i polityczny stanowi system naczyń połączonych. Zajmując się Niemcami, nie ma możliwości niezajmowania się Europą. Rzecz w tym, żebyśmy stworzyli wyodrębnioną, profesjonalną placówkę niemcoznawcza, nakierowaną na problematykę stosunków polsko-niemieckich, ale ujmowanych szeroko. Jestem przekonany, że w dużej części zamysł projektodawców i propozycje pana posła pokrywają się. Proszę jednak zrozumieć, że naszą intencją było powołanie placówki niemcoznawczej, której nasze państwo nie ma.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Szłapka.

Poseł Adam Szłapka (N):

Oczywiste jest, że instytucje rządowe i władze publiczne potrzebują zaplecza eksperckiego, merytorycznego. Nie ma żadnych wątpliwości co do tego, że Niemcy są wiodącym państwem w Unii Europejskiej, co znajduje odzwierciedlenie w projekcie ustawy. Ośrodek Studiów Wschodnich nie jest instytutem ukierunkowanym tylko na Rosję, choć skupia się na procesach zachodzących w Rosji. Bada również inne państwa, choć Rosja zajmuje pozycję dominującą.

Zgadzam się z panem dyrektorem. Na tym etapie Instytut Zachodni z pewnością skupi się na badaniu Niemiec i procesów zachodzących w Niemczech. Nie pozbawiajmy się jednak możliwości, żeby docelowo powstała jedna instytucja w Polsce, która zajmuje się szeroko tym tematem, która zabezpieczy rząd i samorządy w wiedzę niezbędną do podejmowania decyzji z zakresu nie tylko kontaktów z Niemcami, ale uczestnictwa w procesie decyzyjnym UE. Jeśli chcemy, żeby powstały odrębne ośrodki eksperckie, które pomagają politykom w podejmowaniu decyzji, to nie możemy być pozbawieni instytutu, który zajmuje się nie tylko rolą Niemiec w UE, ale tym, jak funkcjonuje Unia Europejska, jej polityki i instytucje.

Rozumiem intencje wnioskodawcy i wypowiedź pana dyrektora. Dodanie tych zadań do projektu ustawy bardzo utrudni życie władzom instytutu, dlatego możemy rozmawiać dalej o tym, żeby zmienić finansowanie. Nie możemy pozbawiać się instytucji zajmującej się sprawami europejskimi, chyba że w planach jest powstanie kolejnej, trzeciej. Ale wówczas koszty będą jeszcze większe. Dlatego uważamy, że warto rozszerzyć zadania

instytutu na tym etapie, aby dać szansę Instytutowi Zachodniemu na rozwój, żeby stał się wiodącą jednostką zajmującą się polityką europejską. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Rozumiem, że pan poseł podtrzymuje swoje poprawki.

Poseł Adam Szłapka (N):

Tak.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Pan poseł Długi również zgłasza poprawki do art. 2. Poproszę o przedstawienie poprawek. Potem przejdziemy do głosowania. Rozumiem, że poprawki zostały zgłoszone na piśmie do sekretariatu. Bardzo proszę o złożenie tych poprawek.

Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Grzegorz Długi (Kukiz15):

Najpierw pozwolę sobie przedstawić kilka uwag odnośnie do zgłoszonych poprawek. Obawiam się, że jeśli rozszerzymy zakres badań, to rozmyje nam się profil instytutu. To ma być specjalistyczna instytucja niemcoznawcza. Zgadzam się, że istnieje potrzeba stworzenia ośrodka, który zajmowałby się szerszą problematyką – Europą Zachodnią. Wtedy jednak należałoby wyodrębnić środki finansowe na badania dotyczące Niemiec. Może należałoby pomyśleć o kolejnej instytucji, która skoncentrowałaby się na Europie Zachodniej.

Wszyscy zgadzamy się co do tego, że Niemcy są naszym kluczowym partnerem, najbardziej wpływowym sąsiadem. Zależy nam na dobrych relacjach z Niemcami. Mamy budować wiedzę o tym kraju, o jego polityce, ludziach, gospodarce. Z drugiej strony ma to służyć temu, abyśmy nasze relacje kształtowali w sposób mądry i efektywny. Sądzę, że powinniśmy rozszerzyć przepis art. 2 ust. 1 pkt 1e. Powinna być mowa o rozwijaniu partnerskich czy też przyjaznych relacji. Taki element byłby dobrym sygnałem. Chodzi przede wszystkim o partnerskie relacje.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Panie pośle, potrzebujemy konkretną poprawkę.

Poseł Grzegorz Długi (Kukiz15):

Proponuję, abyśmy w pkt 1e napisali: „procesów związanych z kształtowaniem się pamięci zbiorowej i polityki historycznej oraz rozwijaniem partnerskich relacji i prowadzeniem polityki polonijnej".

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję. Proszę o zgłoszenie poprawki na piśmie do sekretariatu.

Przystępujemy do głosowania. Mam ogromną prośbę do wszystkich państwa posłów o bardziej kompaktowe uzasadnianie swoich wniosków, abyśmy sprawnie procedowali.

Poseł Kornel Morawiecki (Kukiz15):

Jeszcze jedna uwaga do art. 2. W ust. 2 pkt 7 jest mowa o upowszechnianiu w społeczeństwie polskim wiedzy w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1. To przywołanie powinno dotyczyć nie tylko pkt 1, ale także pkt 2 i 3. Trzeba np. upowszechniać wiedzę w zakresie organizowania i prowadzenia badań naukowych. Ekspertyzy również trzeba upowszechniać.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję. Biuro Legislacyjne w tej sprawie. Bardzo proszę.

Legislator Robert Durlik:

Co do zmiany odesłania w ust. 2 pkt 7, to wydaje mi się, że będzie ona niezasadna. Przepis ten mówi o udostępnianiu wiedzy w zakresie określonym w pkt 1. Chodzi o informacje o istotnych wydarzeniach i procesach politycznych, społecznych, gospodarczych. W pkt 2 i 3 mowa jest o przygotowywaniu analiz i organizowaniu badań. Trudno jest upowszechniać wiedzę w zakresie przygotowywania analiz albo prowadzenia badań. Wydaje mi się, że obecne brzmienie jest prawidłowe.

Chciałbym również zwrócić uwagę na potrzebę wprowadzenia dwóch korekt legislacyjnych. W ust. 1, w pkt 2 i 3 mamy odesłania do ust. 1 pkt 1. Wystarczy odesłanie do pkt 1, ponieważ jesteśmy w ust. 1. Językoznawcy zwrócili uwagę, że w ust. 2, w pkt 7 bardziej prawidłowe będzie sformułowanie „upowszechnianie w społeczeństwie polskim wiedzy z zakresu, o którym mowa…”, a nie „w zakresie”. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Czy do tych uwag legislacyjnych są jakieś uwagi? Możemy je przyjąć? Dziękuję.

Przechodzimy do głosowania propozycji poprawek. Przypomnę, że w art. 2 ust. 1 pkt 1a ma otrzymać brzmienie: „stosunków między Polską a członkami Unii Europejskiej, w szczególności stosunków polsko-niemieckich”.

Kto jest za przyjęciem poprawki? (5) Kto jest przeciw? (42) Kto się wstrzymał? (1).

Dziękuję bardzo.

W art. 2 ust. 1 pkt 1b otrzymuje brzmienie: „przemian politycznych, gospodarczych, społecznych i kulturowych w państwach europejskich, w szczególności w Niemczech”.

Kto jest za tą poprawką? (4) Kto jest przeciw? (37) Kto się wstrzymał? (0).

Trzecia poprawka. W art. 2 ust. 1 po pkt 1e dodaje się podpunkt f w brzmieniu: „funkcjonowania Unii Europejskiej, jej instytucji, porządku prawnego, polityk i procesów integracji”.

Kto jest za? (5) Kto jest przeciw? (45) Kto się wstrzymał? (0).

Teraz mamy poprawkę pana posła Grzegorza Długiego. Pkt 1e w art. 2 ust. 1 brzmiałby następująco: „procesów związanych z kształtowaniem się pamięci zbiorowej i polityki historycznej praz partnerskich relacji i prowadzeniem polityki polonijnej”.

Kto jest za przyjęciem poprawki? (6) Kto jest przeciw? (36) Kto się wstrzymał? (5).

Dziękuję bardzo.

Stwierdzam, że Komisje przyjęły art. 2 z poprawkami legislacyjnymi.

Czy są uwagi lub poprawki do art. 3?

Słucham?

Głos z sali:

Była jeszcze poprawka do art. 2.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Biuro Legislacyjne stwierdziło, że poprawka nie jest poprawna, ale oczywiście możemy ją przegłosować.

Jest jeszcze poprawka pana posła Kornela Morawieckiego. Przepraszam bardzo. Wracamy do art. 2. Poprawka polega na zmianie odesłania w pkt 7 w ust. 2 do całego ust. 1, a nie jak dotychczas ust. 1 pkt 1. Kto jest za przyjęciem tej poprawki?

Już głosujemy, panie pośle. Bardzo proszę.

Poseł Tadeusz Dziuba (PiS) – spoza składu Komisji:

Dobrze rozumiem intencje pana marszałka Morawieckiego, ale chciałbym zwrócić uwagę, że zaproponowana konstrukcja nie jest przypadkowa. W ust. 1 pkt 1 odnosi się do zakresu zadań, dlatego został przywołany. Pkt 2 i 3 odnoszą się nie tyle do zakresu zadań, ile do technicznej strony realizacji tych zadań. Wydaje się, że przywołanie pkt 2 i 3 w przepisie, który jest przedmiotem wniosku, nie jest najbardziej szczęśliwe, panie marszałku. Rozumiem intencje, natomiast wydaje mi się, że byłaby to dosyć nielogiczna konstrukcja. Apelowałbym, aby pan marszałek zechciał zweryfikować swoją opinię. Bardzo przepraszam, panie przewodniczący, ale czułem się w obowiązku zwrócić uwagę na ten aspekt.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Rozumiem, że pan poseł Morawiecki nie wycofuje poprawki.

Przystępujemy do głosowania. Kto jest za przyjęciem tej poprawki? (6) Kto jest przeciw? (36) Kto się wstrzymał? (3).

Dziękuję bardzo.

Przyjęliśmy art. 2 z poprawkami legislacyjnymi.

Czy są uwagi do art. 3? Nie ma, zatem uznaję, że Komisje przyjęły art. 3 bez poprawek.

Przystępujemy do rozpatrzenia rozdziału 2 – Organy i organizacja Instytutu. Czy do art. 4 są uwagi? Nie ma. Dziękuję bardzo. Przyjmujemy art. 4 bez poprawek.

Czy są poprawki do art. 5? Nie widzę. Rozumiem, że Komisje przyjęły art. 5 bez poprawek.

Biuro Legislacyjne nie ma uwag?

Legislator Robert Durlik:

Nie mamy uwag. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

To proszę się zgłaszać.

Legislator Robert Durlik:

Nie mamy uwag.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Przepraszam. Nie dosłyszałem. Czy są projekty poprawek do art. 6? Mam propozycję następującej zmiany w art. 6. W ust. 1 proponuję wykreślić wyrazy „skład Rady Instytutu". W ust. 2 dodajemy sformułowanie, że w skład Rady Instytutu wchodzi 9 członków powoływanych przez Prezesa Rady Ministrów. Dodaje się ust. 3 w następującym brzmieniu: „W skład Rady Instytutu wchodzą: przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów, przedstawiciel ministra właściwego do spraw gospodarki, przedstawiciel ministra właściwego do spraw zagranicznych, 6 osób powoływanych na okres kadencji". Taka jest moja propozycja do ewentualnego rozważenia.

Pan poseł wnioskodawca.

Poseł Tadeusz Dziuba (PiS) – spoza składu Komisji:

Chciałbym poprzeć te uzupełnienia.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Jeśli nie ma innych uwag, proponuję, byśmy przegłosowali tę poprawkę.

Czy Biuro Legislacyjne ma uwagi? Bardzo proszę.

Legislator Robert Durlik:

Jeśli można, chcielibyśmy zobaczyć poprawkę na piśmie. Nie zrozumieliśmy treści poprawki do ust. 1. Obecnie ust. 1 powierza w gestię statutu określenie długości kadencji. Chodzi o to, żeby nie przeoczyć jakiegoś elementu.

Dziękuję. Mamy tekst. Proszę o chwilę. Państwo chcą w ust. 2 i 3 zadeklarować skład ustawowo. Jest to poprawna legislacyjnie propozycja. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję. Pan poseł Długi, proszę bardzo.

Poseł Grzegorz Długi (Kukiz15):

Mam pytanie do wnioskodawców, dlaczego w skład Rady wchodzą akurat przedstawiciele tych ministerstw, a nie innych. Dlaczego nie ma reprezentanta Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego?

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Wszyscy pozostali członkowie Rady są pracownikami naukowymi, badaczami stosunków polsko-niemieckich. Istotne jest, żeby byli przedstawiciele dwóch kluczowych ministerstw istotnych dla stosunków gospodarczych i politycznych. Podobna regulacja dotyczy Ośrodka Studiów Wschodnich. To rozwiązanie wprowadzamy na wzór tej bliźniaczej placówki.

Kto jest za przyjęciem poprawki do art. 6 zgłoszonej przeze mnie? (36) Kto jest przeciw? (0) Kto się wstrzymał? (6).

Komisje przyjęły art. 6 z poprawką.

Czy są uwagi do art. 7? Biuro Legislacyjne, bardzo proszę.

Legislator Robert Durlik:

Mamy drobną uwagę wynikającą z opinii językoznawców sejmowych. Językoznawcy proponują w art. 7 w ust. 2 dodanie po wyrazie „oddziału" wyrazu „zamiejscowego".

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Czy są uwagi do tej sugestii, panie pośle wnioskodawco? Myślę, że przyjmiemy tę poprawkę.

Poseł Tadeusz Dziuba (PiS) – spoza składu Komisji:

Oczywiście, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Czy możemy przyjąć art. 7 z tą poprawką legislacyjną? Czy jest jakiś głos przeciw? Nie ma. Przyjęliśmy art. 7 z poprawką legislacyjną. Dziękuję bardzo.

Czy są uwagi do art. 8? Nie widzę. Komisje przyjęły art. 8 bez poprawek.

Rozdział 3 – Gospodarka Instytutu. Czy są poprawki do art. 9? Pan minister, bardzo proszę.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Aleksander Bobko:

Witam państwa. Aleksander Bobko – sekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Bardzo przepraszam, że pana nie przywitałem.

Sekretarz stanu w MNiSW Aleksander Bobko:

Będę niejednokrotnie gościć na posiedzeniach Komisji.

Chciałbym przedstawić nie tyle propozycję zmiany, ile uwagę. W ust. 1 art. 9 stwierdza się, że przychodem Instytutu jest coroczna dotacja podmiotowa z budżetu państwa. Pragnę zwrócić uwagę wnioskodawcom, że realizacja tego punktu wymaga zmiany ustawy budżetowej na 2016 r. Mam to na piśmie, które zostało przesłane do sekretarza Rady Ministrów. Potrzebne są zmiany w dziale 750.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję za tę uwagę. Czy Biuro Legislacyjne uważa, że powinniśmy wprowadzić jakiś zapis do projektu ustawy?

Legislator Robert Durlik:

W przyszłym roku będzie problem związany z realizacją tej ustawy. Ustawa zawiera mechanizm finansowania na kolejne lata. Z uwagi na moment kalendarzowy w naszej ocenie nie ma zabezpieczonego finansowania działania Instytutu w 2016 r. Warunkiem sprawnego wejścia w życie ustawy i uzyskania przez Instytut finansowania jest umieszczenie w projekcie ustawy budżetowej, który wpłynie do Sejmu w przyszłym tygodniu, w załączniku nr 8 tegoż Instytutu wraz z kwotą finansowania.

Jeśli tak się nie stanie, rozwiązania są dwa. Musimy rozważyć uzupełnienie ustawy o przepis przejściowy, który zabezpieczy finansowanie działań Instytutu z rezerwy ogólnej Rady Ministrów. Pan minister musi zadeklarować w sposób wiążący, że w projekcie ustawy budżetowej znajdzie się finansowanie dla Instytutu. Jeśli takiego przepisu nie będzie, a wiemy, że ustawa budżetowa zostanie najprawdopodobniej uchwalona w lutym, marcu, to do tego okresu Instytut nie będzie miał finansowania. Albo będzie to w projekcie ustawy budżetowej, albo musimy zawrzeć przepis przejściowy, który będzie przewidywał finansowanie z rezerwy ogólnej. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Poseł wnioskodawca, proszę bardzo.

Poseł Tadeusz Dziuba (PiS) – spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, jest to błędne koło. Po pierwsze, w tej chwili żadne zmiany nie są potrzebne, bo mówimy o jednostce, która będzie działać od początku 2016 r. Jak słusznie zauważyło Biuro Legislacyjne, środki przewidziane na funkcjonowanie tej instytucji powinny być zapisane w projekcie ustawy budżetowej. Jednak planiście ustawy trudno było przewidzieć środki na funkcjonowanie Instytutu, który jeszcze nie jest powołany. Podstawą zamieszczenia środków w projekcie ustawy budżetowej będzie uchwalenie procedowanej dziś ustawy. Uchwalenie ustawy czyni obowiązkiem przewidzenie środków dla nowo powołanej jednostki.

Po drugie, chciałbym powiedzieć, że dwa tygodnie temu rozmawiałem z panem ministrem Henrykiem Kowalczykiem, który konstruuje projekt budżetu. Kwestia finansowania Instytutu Zachodniemu została zgłoszona. O ile wiem, dokonana zostanie korekta tego projektu.

Jeśli jednak są wątpliwości co do tego, czy po uchwaleniu ustawy zostanie zmieniony – a powinien zostać zmieniony – projekt ustawy budżetowej, to możemy zastosować rozwiązanie, które zaproponowało Biuro Legislacyjne. Intencją mojej wypowiedzi jest to, że właściwy minister rządu zdaje sobie sprawę, iż po uchwaleniu ustawy trzeba będzie przewidzieć niewielką w skali budżetu państwa kwotę 3 mln zł na funkcjonowanie nowej jednostki.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję. Jaka propozycję ma Biuro Legislacyjne?

Legislator Robert Durlik:

Problem polega na tym, że nie jesteśmy w stanie przewidzieć, jaki będzie rozwój wydarzeń. Problemem jest także upływ czasu. Najwłaściwsza byłaby taka sytuacja, że obecnie procedowana ustawa zostanie uchwalona. Wtedy pan minister finansów na podstawie obowiązującego stanu prawnego dokonuje korekty projektu ustawy budżetowej i taki skorygowany projekt wnosi do Sejmu.

Ponieważ nie jesteśmy w stanie przewidzieć, czy z uwagi na terminy będzie to możliwe do zrealizowania, możemy zasugerować propozycję przepisu przejściowego. Byłby to przepis w końcowej sekwencji ustawy, po art. 15, w następującym brzmieniu:

„W 2016 r., do czasu otrzymania dotacji, o której mowa w art. 9 ust. 1, działalność Instytutu jest finansowana z rezerwy ogólnej Rady Ministrów".

To jest swoiste zabezpieczenie. Jeśli Instytut nie otrzyma środków z dotacji podmiotowej, byłoby możliwe otwarcie dla niego rezerwy ogólnej. Proponowalibyśmy taki przepis przejściowy.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Proszę to zgłosić, kiedy będziemy rozpatrywać art. 16.

Czy do art. 9 są inne uwagi? Nie ma. Art. 9 został przyjęty bez poprawek.

Czy są jakieś uwagi do art. 10? Biuro Legislacyjne, bardzo proszę.

Legislator Robert Durlik:

Sytuacja jest podobna jak w odniesieniu do poprzedniego artykułu. Ten artykuł mówi o prowadzeniu gospodarki Instytutu na podstawie planu finansowego. Plan finansowy na przyszły rok zgodnie z tym przepisem już nie będzie mógł być sporządzony, ponieważ przepis przewiduje sporządzenie go w terminach dla materiałów do ustawy budżetowej. Te terminy w stosunku do roku przyszłego już upłynęły.

W związku z tym proponujemy przepis przejściowy umiejscowiony w dalszej sekwencji, który będzie odwzorowaniem przepisu z ustawy o Ośrodku Studiów Wschodnich. Gdyby Wysokie Komisje podzieliły nasze wątpliwości, wprowadzilibyśmy normę, która stanowiłaby, że do czasu zakończenia likwidacji Instytutu Zachodniego – Instytutu Naukowo-Badawczego im. Zygmunta Wojciechowski nowoutworzony Instytutu działa na podstawie projektu planu finansowego opracowanego przez dyrektora Instytutu. Byłby to erzac planu finansowego, o którym mowa w art. 10, którego zgodnie z tym przepisem nie można już sporządzić na rok przyszły. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Czy coś się zmienia w art. 10?

Legislator Robert Durlik:

W samym art. 10 nie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Rozumiem, że art. 10 został przyjęty przez Komisje bez poprawek.

Przechodzimy do przepisów przejściowych i końcowych. Czy do art. 11 są jakieś uwagi ze strony państwa posłów? Nie widzę. Rozumiem, że art. 11 przyjęliśmy bez poprawek.

Czy do art. 12 są jakieś poprawki? Nie widzę. Komisje przyjęły bez poprawek art. 12.

Czy do art. 13 są uwagi? Nie widzę. Przyjęliśmy art. 13 bez poprawek.

Art. 14. Biuro Legislacyjne, proszę.

Legislator Robert Durlik:

Chcielibyśmy zapytać stronę rządową i wnioskodawców o sens tego przepisu. Czy jest on normatywnie istotny? Czy niesie jakąś treść? Przepis stanowi, że Instytut jest zwolniony z podatków i innych danin publicznych z tytułu przejęcia majątku. Czy w związku z tym przejęciem powstanie jakiś obowiązek podatkowy? Czy ten przepis jest skuteczny? Wydaje nam się, ze na gruncie ustawy o podatku VAT przepis i tak nie zadziała. Niemożliwe jest uchylenie takich danin. Czy wyobrażają sobie państwo, że może powstać jakiś obowiązek podatkowy? Nam się wydaje, że ten przepis jest naddatkiem i nie ma konieczności jego zastosowania. Stąd nasze pytanie do wykonawców, do strony rządowej.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję. Przychylam się do tej opinii. Bardzo proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w MNiSW Aleksander Bobko:

Prezentuję stanowisko ministerstwa. Naszym zdaniem ten przepis nie jest konieczny. Taki obowiązek raczej nie powstanie. Można by zrezygnować z tego przepisu.

Zwracamy też uwagę, że należałoby chyba zawrzeć w przepisach przejściowych, iż do dnia nadania Instytutowi statutu, o którym mowa w art. 6 ust. 1, Instytut działa na podstawie dotychczasowego statutu.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Wydaje mi się to trudne, bo nowy Instytut nie może działać na podstawie statutu starej instytucji, która jest likwidowana. To jest nie do zaakceptowania. Po prostu nowy Instytut musi uchwalić statut na swoim pierwszym posiedzeniu.

Pan poseł wnioskodawca w kwestii podatkowej, bardzo proszę.

Poseł Tadeusz Dziuba (PiS) – spoza składu Komisji:

Przyznaję, że przepis został wprowadzony na wszelki wypadek. Nie bardzo mogliśmy sobie wyobrazić, jakie zobowiązanie może powstać z tego tytułu, o którym mowa w art. 14. Po prostu zastosowaliśmy zasadę ostrożności. Być może będzie to przepis martwy w tym sensie, ze nie będzie materii, którą reguluje. Pozostawiam tę kwestię do państwa rozstrzygnięcia. Jest to przepis ostrożnościowy. Przyznaję, że nie potrafimy wskazać sytuacji, na podstawie której nowy Instytut płaciłby podatki z tytułu przekształcenia starego w nowy.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Czy Biuro Legislacyjne proponuje skreślenie art. 14?

Legislator Robert Durlik:

Wobec konsensu należałoby w drodze poprawki uchylić art. 14.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Kto z państwa jest za skreśleniem art. 14? (23) Kto jest przeciw? (1) Kto się wstrzymał? (13).

Dziękuję bardzo. Skreśliliśmy art. 14.

Artykułem 14 staje się art. 15. Czy do nowego art. 14 są jakieś uwagi? Biuro Legislacyjne, bardzo proszę.

Legislator Robert Durlik:

Mamy uwagę porządkującą i systematyzującą. Z uwagi na to, że ustawa jest podzielona na rozdziały, przepis stanowiący, że w sprawach nieuregulowanych niniejszą ustawą stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące instytutów badawczych, powinien być umieszczony po art. 3, w przepisach ogólnych. Kiedy jest umieszczony w rozdziale 4 – Przepisy przejściowe i końcowe, można interpretować go w ten sposób, że w kwestiach nieuregulowanych stosuje się ustawę o instytutach badawczych, ale tylko w zakresie spraw przejściowych. Nie wiem, czy taka była intencja wnioskodawców. Jeśli chodzi ogólnie o funkcjonowanie Instytutu, przepis powinien być przeniesiony w inne miejsce, oznaczony roboczo nr 3a.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Z drobną uwagą, że art. 3 przegłosowaliśmy już i nie powinniśmy do niego wracać.

Legislator Robert Durlik:

Tu nie chodzi o powrót. Sugerujemy przesunięcie przepisu i umieszczenie go po art. 3. Technicznie ułożymy cały projekt. Chodzi o to, żeby ten artykuł był w rozdziale – przepisy ogólne, jako artykuł zamykający, z roboczą numeracją 3a. Docelowo byłby to art. 4.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Czy jest sprzeciw wobec tej propozycji? Chyba nie ma sprzeciwu, panie pośle.

Poseł Tadeusz Dziuba (PiS) – spoza składu Komisji:

Chciałem poprzeć tę zmianę. Rzeczywiście jest to nasze niedopatrzenie, iż przepis, który miał mieć zastosowanie generalne, znalazł się z rozdziale – Przepisy przejściowe i końcowe. Jest to słuszna uwaga.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję. Jest zgoda na tę zmianę proponowaną przez Biuro Legislacyjne. Komisję przyjęły tę propozycję.

Mamy ostatni artykuł, w którym powinny znaleźć się przepisy dotyczące finansowania w okresie przejściowym. Bardzo proszę, Biuro Legislacyjne.

Legislator Robert Durlik:

Mamy propozycję, aby przed ostatnim artykułem odnoszącym się do daty wejścia w życie ustawy dodać dwa kolejne artykuły. Pierwszy z nich oznaczony roboczo jako art. 15a miałby następującą treść:

„Do czasu zakończenia likwidacji Instytutu Zachodniego – Instytutu Naukowo-Badawczego im. Zygmunta Wojciechowskiego, Instytut działa na podstawie projektu planu finansowego opracowanego przez Dyrektora Instytutu".

Po tym artykule proponowalibyśmy dodać jeszcze jeden przepis przejściowy oznaczony roboczo jako art. 15b, który stanowiłby:

„W 2016 r., do czasu otrzymania dotacji, o której mowa w art. 9 ust. 1, działalność Instytutu jest finansowana z rezerwy ogólnej Rady Ministrów".

Te dwie propozycje przejściowe rozwiązywałyby problem, o którym dyskutowaliśmy kilka minut emu. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Czy Komisje przyjmują tę propozycję? Nie ma sprzeciwu. Ktoś musi podpisać poprawkę. Mogę to zrobić. Tak będzie najprościej. Rozumiem, że nie ma sprzeciwu wobec tej poprawki. Myślę, że pan dyrektor Instytutu przychyla się do naszej propozycji.

Bardzo proszę, jeszcze jest zgłoszenie.

Poseł Tomasz Jaskóła (Kukiz15):

Klub Kukiz'15 zgłosił poprawkę do art. 16. Nie wiem, czy przepis ten powinie znaleźć się w przepisach przejściowych. Pozwolę sobie go przeczytać. Art. 16 otrzymuje brzmienie:

„Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. i traci swoją moc z dniem 31 grudnia 2020 r. Dyrektor Instytutu do dnia 30 września 2020 r. jest zobowiązany do złożenia Sejmowi raportu z działalności Instytutu przez czas trwania ustawy. Sejm może przedłużyć okres obowiązywania ustawy na dalszy czas oznaczony w przypadku pozytywnego zaopiniowania raportu".

Krótkie uzasadnienie. W Polsce działa mechanizm, w ramach którego próbujemy rozwijać naukę poprzez instytuty. Ponieważ powinniśmy mieć szacunek dla pieniędzy publicznych, czyli dla podatnika, należy sprawdzać, czy pieniądze są wydawane w sposób celowy. Najlepsze instytuty na świecie to nie są placówki publiczne tylko prywatne, jak np. Stanford. Dlatego też chcielibyśmy wprowadzić tę poprawkę.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo za ten głos. Byłaby to ustawa okresowa, obowiązująca tylko przez 4 lata.

Jeszcze jedno zgłoszenie, bardzo proszę. Za chwilę przejdziemy do głosowania.

Poseł Dariusz Piontkowski (PiS):

Była propozycja Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego odnosząca się do sytuacji, gdy prezes Rady Ministrów nie nadałby statutu Instytutowi. Może analogicznie do przepisów dotyczących finansowania wprowadzić przepis, że do momentu, kiedy prezes Rady Ministrów nie nada statutu, obowiązywałby przepis przejściowy zaproponowany w poprawce pana ministra. Być może statut nie będzie nadany z dniem 1 stycznia. Nie można tego wykluczyć ze względu na czas, w którym procedujemy ustawę. Instytut do momentu nadania pierwszego statutu przez prezesa Rady Ministrów działa na podstawie statutu obowiązującego dotąd w Instytucie Zachodnim – Instytucie Naukowo-Badawczym im. Zygmunta Wojciechowskiego.

Przedkładam to pod rozwagę i refleksję legislatorów, aby uniknąć sytuacji, w której Instytut nie ma podstawy prawnej funkcjonowania.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo za ten głos, ale odnosiłem się już do tej propozycji. Nowo powołana instytucja nie może posługiwać się statutem instytucji, która przestała istnieć. Nie ma takiej możliwości prawnej. Może działać na podstawie ogólnych przepisów dotyczących instytutów naukowo-badawczych. Tego problemu nie rozwiążemy. Myślę, że Biuro Legislacyjne zgodzi się ze mną w tej sprawie.

Powinniśmy przegłosować poprawkę, że ustawa obowiązuje tylko do 30 września 2020 r. Nie wiem, dlaczego do 30 września.

Poseł Tomasz Jaskóła (Kukiz15):

Do 31 grudnia 2020 r.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Przepraszam. Do dnia 30 września składa sprawozdanie.

Pan poseł wnioskodawca.

Poseł Tadeusz Dziuba (PiS) – spoza składu Komisji:

Wszyscy dobrze rozumiemy, że jest to propozycja dyscyplinująca nową placówkę. Co do zasady nie jestem przeciwko środkom dyscyplinującym. Wprost przeciwnie, powinno nakładać się obowiązki i wymagać. Mam natomiast pewną wątpliwość związaną z konstruowaniem przepisów prawa. Może Biuro Legislacyjne zechce odpowiedzieć na pytanie, czy tego typu rozwiązania w odniesieniu do jakiejkolwiek instytucji były zastosowane? Wydaje mi się, że byłoby to nowatorskie rozwiązanie. Nie wiem, czy zgodne z regułami techniki legislacyjnej.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Pan profesor Nykiel, bardzo proszę.

Poseł Włodzimierz Nykiel (PO):

Mam uwagę dotyczącą ostatniej kwestii. Mamy powołać Instytut jako trwały element kontekstu, w którym realizujemy zadania, jako trwałą instytucję. Nie możemy jej powoływać na kilka lat. Środki dyscyplinujące mogą być zupełnie inne. Nie może to być sankcja polegająca na tym, że w pewnym momencie Instytut kończy swój byt. Uważam, że poprawka jest przeciw idei tej ustawy.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Proszę państwa, przystępujemy do głosowania. Kto jest za przyjęciem poprawki zgłoszonej przez posła Klubu Kukiz'15? (5) Kto jest przeciw? (22) Kto się wstrzymał? (0). Poprawka została odrzucona.

Proszę Biuro Legislacyjne o uwagi do całości ustawy.

Legislator Robert Durlik:

Chcieliśmy zwrócić uwagę, że w wyniku przyjęcia poprawki do art. 6, która odnosi się do Rady Instytutu, konieczne będzie uzupełnienie przepisu. Prosilibyśmy Wysokie Komisje o przychylenie się do naszej propozycji. Dotychczasowy art. 6 stanowił, że członków Rady Instytutu powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów. Przyjęliśmy nowe brzmie-

nie ust. 2, które brzmi: „W skład Rady Instytutu wchodzi 9 członków powoływanych przez Prezesa Rady Ministrów". Pominięta jest kwestia odwołania. Nie wiem, czy jest to celowy zabiega. Mówiąc krótko, nie ma określonej procedury odwołania członków Rady Instytutu. Chyba jest to niedopatrzenie. Należy ust. 2 uzupełnić o wyrazy „i odwoływanych". Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Wydaje mi się, że to jest naturalne i nie musi być zapisane. Kto powołuje, może też odwołać, jeśli nie ma kadencyjności.

Zapytuję Komisje, czy przyjmujemy to uzupełnienie? Przyjmujemy. Dziękuję bardzo.

Głosujemy całość ustawy. Kto jest za przyjęciem projektu w obecnym kształcie? (38) Kto jest przeciw? (0) Kto się wstrzymał? (5). Komisje przyjęły całość projektu.

Czeka nas wybór sprawozdawcy Komisji. Bardzo proszę o propozycje.

Poseł Krystyna Szumilas (PO):

Proponuję pana przewodniczącego Rafała Grupińskiego.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Czy są inne propozycje? Nie ma. Wobec tego przyjmuję propozycję.

Na tym porządek dzienny posiedzenia został wyczerpany. Informuję, że protokół posiedzenia będzie do wglądu w sekretariatach obu Komisji. Zamykam wspólne posiedzenie Komisji.